

TÜRKİYE'DE SOSYOLOJİ

Dersin Kodu: SOS212 **Yarıyıl:** 4 (Bahar 2018-2019) **Tür:** Zorunlu **Kredi:** 3 **AKTS:** 5

Yöntem: Konferans ve Tartışma **Öğretim Üyesi:** Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Akyurt

Değerlendirme Yöntemi: Derse Devam: %10 (Gelenen her ders bir puan değerindedir.)
(Finale girebilmek için %50 yani 6 derse girmek zorunludur.) **Ara Sınav:** %40 **Final:** %50

Haftalık Konu Başlıkları ve Okumalar:

1. Hafta (19 Şubat 2019): Giriş (derse giriş ve izlencenin tanıtılması)

2. Hafta (26 Şubat 2019): Türkiye’de Sosyolojinin Seyrine Genel Bakış

Sezer, B. (1989). Türk Sosyologları ve Eserleri I (Giriş kısmı). *Sosyoloji Dergisi*, 3(1), 1–43 [43]

Ek Okuma: Bulut, Y. (2014). Türkiye’de Sosyolojinin 100 Yılı. *Sosyoloji Dergisi*, 3(28), 1-23 [23]

3. Hafta (5 Mart 2019): Tanzimat’tan Cumhuriyet’e, “Yeni Osmanlılar”dan “Jön Türkler”e Türkiye’de Sosyal Düşünce

Kabakçı, E., & Adadağ, Ö. (2009). İslahatın Devrimi: Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Osmanlı-Türk Siyasî Düşüncesinde Değişim Algısı. *Dîvân: Disiplinlerarası Araştırmalar Dergisi*, 14(26), 1–44.

Ek Okuma: Mardin, Ş. (2009). Yeni Osmanlı Düşüncesi. *İçinde Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce 1 - Cumhuriyet’e Devreden Düşünce Mirası: Tanzimat ve Meşrutiyet’in Birikimi* (8. bs, ss. 42-53). İstanbul: İletişim Yayınları. [10 sayfa]

Hanioğlu, M. Ş. (2001). Jön Türkler. *İçinde İslam Ansiklopedisi (TDV)* (C. 23, ss. 584-587). İstanbul: TDV. [5 sayfa]

4. Hafta (12 Mart 2019): “Yeniden Yorumlama”lar: Ahmet Rıza’nın (1858-1930) “Pozitivizm”i ve Sabahattin Bey’in (1879-1948) “Science Sociale”i

Kabakçı, E. (2014). Bir Yeniden Yorumlama Örneği: Ahmed Rıza’nın “Pozitivizm”i. *Sosyoloji Dergisi*, (28), 27–71 [45 sayfa]

Sezer, B. (1989). Türk Sosyologları ve Eserleri I: Sabahattin Bey Bölümü, *Sosyoloji Dergisi*, 3(1), 43–87 [45 sayfa]

Ek Okuma: Korlaelçi, M. (2009). Pozitivizmin Türkiye’ye İthali. *İçinde Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce 1 - Cumhuriyet’e Devreden Düşünce Mirası: Tanzimat ve Meşrutiyet’in Birikimi* (8. bs, ss. 214-222). İstanbul: İletişim Yayınları.

Uçman, A. (2007). Prens Sabahaddin. *İçinde İslam Ansiklopedisi (TDV)* (C. 34, ss. 341-342).

5. Hafta (19 Mart 2019): Türkçülük: Meşrutiyetten Cumhuriyete Ziya Gökalp’in (1876-1924) Dönüşümü

Gökalp, Z. (2014). Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak. Ötüken Neşriyat içinde “I. Üç Cereyan”, “II. Lisan”, “III. Anane ve Kaide” ve “IV. Hars Zümresi-Medeniyet Zümresi” bölümleri [13 sayfa]

Gökalp, Z. (2017). Türkçülüğün Esasları (6. baskı). Ötüken Neşriyat içinde “II. Türkçülük Nedir?” ve “IV. Hars ve Medeniyet” bölümleri [22 sayfa]

6. Hafta (26 Mart 2019): İslamcılık ve Batıcılık: Said Halim Paşa (1865-1921) ve Abdullah Cevdet (1869-1932)

Said Halim Paşa. (2017). *Buhranlarımız ve Son Eserleri* (13. baskı). İstanbul: İz Yayıncılık içinde “Meşrutiyet” bölümünden seçme, “Meşrutiyet Anayasası Sosyal Yapımıza Uygun Değildir” (s. 14-30) [17 sayfa]

Safa, P. (2017). “İnkılapdan Evvelki Cereyanlar”, “Türkçülerin Programı”, “Garbcıların Programı”, “İslamcıların Programı” ve “Ayrılıklar ve Beraberlikler”, *Türk İnkılabına Bakışlar* (11. bs). Ötüken Neşriyat, s. 27-74 [48 s.]

Ek Okuma: Özcan, A. (2001). İslamcılık (II. Meşrutiyet). *İçinde İslam Ansiklopedisi (TDV)* (C. 23, ss. 62-65).

Hanioğlu, M. Ş. (1992). Batılılaşma (Giriş). *İçinde İslam Ansiklopedisi (TDV)* (C. 5, ss. 148-152). İstanbul: TDV.

7. Hafta (2 Nisan 2019): İdris Küçükömer (1925-1987), Baykan Sezer (1939-2002) ve Korkut Tuna (d. 1944): Batılaşma Karşıtlığı, Batılı Kavram ve Bilgilerin Eleştirisi

Küçükömer, İ. (t.y.). Türkiye Batılaşmaz. İçinde *Batılaşma-Düzenin Yabancılaşması* (1. bs). İstanbul: Bağlam Yayıncılık. [10 sayfa]

Sezer, B. (1978). Türk Toplum Tarihi Üzerine Tartışmalar: 1- Feodalizm. *Toplum ve Bilim*, (4 (Kış 1977)), 46-62. [15 sayfa]

Tuna, K. (2015). Batılı Bilginin Sınırlılığı Üzerine. İçinde *Batılı Bilginin Eleştirisi Üzerine* (2. bs, s. 187-206). İz Yayıncılık. [20 sayfa]

8. Hafta (6 Nisan-14 Nisan 2019): ARA SINAV (VİZE) DÖNEMİ

9. Hafta (16 Nisan 2019): Mümtaz Turhan (1908-1969) ve Erol Güngör (1938-1983): Kültür-Medeniyet Ayrımının Eleştirisi, Kültür Değişmesi

Turhan, M. (2015). *Kültür Değişmeleri: Sosyal Psikoloji Bakımından Bir Tetkik*. içinde "Mecburi Kültür Değişmelerinin Hususiliği" (85-91), "Köyde ve Büyük Şehirlerde Vukua Gelen Kültür Değişmelerinin Mukayeseli Bir Tahlili" (154-156) ve "Maddi Kültürle Manevi Kültür Arasındaki Münasebetin Bir Faktör Olmak Üzere Değişmelere Tesiri" (187-199) [23 sayfa]

Güngör, E. (2010). Teknoloji ve Kültür Değişmesi 2-3. İçinde *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik* (16. bs, ss. 20-39). Ötüken Neşriyat. [20 sayfa]

10. Hafta (23 Nisan 2019): Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

11. Hafta (30 Nisan 2019): Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu (1901-1974) ve Gerhard Kessler (1883-1963): Kooperatifçilik ve Sosyal Politika

Kansu, A. (2017). Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Sosyal Mesele ve İçtimai Siyaset. İçinde *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 5 Muhafazakarlık* (s. 118-131). İstanbul: İletişim Yayınları. [14]

Kessler, G. (1940). Kooperatifçilik: Tarifi ve Nevileri. İçinde Z. F. Fındıkoğlu (Çev.), *Kooperatifçilik* (ss. 3-21). İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi. [19 sayfa]

Kessler, G. (1949). İstanbul'da Mesken Darlığı, Mesken Sefaleti, Mesken İnşaatı. *Arkitekt*, (5-6), 131-134. [4 sayfa]

12. Hafta (7 Mayıs 2019): Sabri Ülgener (1911-1983) ve Ayşe Buğra (d. 1951): "Osmanlı Zengini"nden "Türk İşadamı"na

Ülgener, S. F. (2006). Çözülme Devri Dünyasına Bakışlar. İçinde *İktisadi Çözülmenin Ahlak ve Zihniyet Dünyası* (s. 228-251). Derin Yayınları. [24 sayfa]

Buğra, A. (2015). Türk İşadamlarının Toplumsal Kökenleri. İçinde F. Adaman (Çev.), *Devlet ve İşadamları* (9. bs, ss. 83-104). İletişim Yayınları. [20 sayfa]

Ek Okuma: Kafadar, C. (2017). Venedik'te Bir Ölüm (1575). İçinde T. Birkan (Ed.), *Kim Var İmiş Biz Burada Yoğ İken Dört Osmanlı: Yeniçeri, Tüccar, Derviş ve Hatun* (6. bs, ss. 73-122). Metis.

Sunar, L. (2015). A Weberian Critique of Weber: Re-Evaluation of Sabri F. Ülgener's Studies on Socio-Economic Structure of Turkey. *Journal of Economics and Political Economy*, 2(1), 186-196. [10 sayfa]

13. Hafta (14 Mayıs 2019): Mübeccel Belik Kıray (1923-2007): Modernleşme, Kentleşme, Tampon Mekanizmalar

Kıray, M. B. (2000). Ereğli / Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası (3. baskı). Bağlam Yayıncılık içinde "Giriş: Problem" (s. 11-18) ve "Özet ve Sonuçlar" (s. 213-219) [15 sayfa]

Tekeli, İ. (2000). Değişmenin Sosyoloğu: Mübeccel Belik Kıray. İçinde F. Atacan, F. Ercan, H. Kurtuluş, & M. Türkay (Ed.), *Mübeccel Kıray İçin Yazılar* (ss. 9-40). İstanbul: Bağlam. [30 s.]

Ek Okuma: Kıray, M. B. (2001). *Hayatımda Hiç Arkaya Bakmadım (Söyleşi)* (2. bs). Bağlam Yayıncılık. kitabından "Tampon Mekanizmalar" seçme

14. Hafta (21 Mayıs 2019): Kentleşme, Hemşerilik, Yoksulluk

Erder, S. (2013). İstanbul'a Bir Kent Kondu: Ümraniye (5. baskı). İletişim Yayınları içinde "Göçün Canlandırdığı İlişkiler: Köken" (s. 225-252) [28 sayfa]

Işık, O., & Pınarcıoğlu, M. M. (2015). Nöbetleşe Yoksulluk: Gecekondulaşma ve Kent Yoksulları / Sultanbeyli Örneği (10. baskı). İletişim Yayınları. İçinde "1980 Sonrasında Kent Yoksulları: Nöbetleşe Yoksulluk" (155-187) [35 sayfa]

25 Mayıs-2 Haziran 2019: BİTİRME SINAV (FİNAL) DÖNEMİ